

sjónarmið

Jógvan Nolsøe, sum starvast hjá Landsverkfrøðing-linum hevur í dag skrivað Sjónarmiðið um »ferðslu og ferðslutrygd. Hini sjónarmiðini í røðini hava Olíur Næss, Oddva Nattestad, Jóhann Mortensen, Atli Jensen, Niclas Akraberg Poulsen, Rókur Dalsgaard og Bjartur Dalsgaard skrivað

Jógvan Nolsøe, verkfrøðingur

Óvernýtsla av skeltum minkar um virðingina fyri teimum

Í orðaskiftinum um ferðslu í Føroyum verður tíðum tikið til, at vit hava met í ferðsluván-lukkingum, og tá einamest í tilikunum, sum færa við sær, at fólk letur liv av vanlukkingum. Hóast tað kann fyríkoma heldur kalt og kensluleyst at víðgæra mannaliv hagarfrøðsliga, fari eg tó at samanbera talið á ferðsluvánlukkingum við deyðanum til fylgju við somu tøl úr Danmark, Finlandi, Noregi og Svøríki, tí á henda hátt ber eina best til at fáa eina mynd av støðuna her á landi í mun til í nevndu londum. Vanligt er at sett verður upp, hvussu nógv fólk lata liv í ferðsluni um árið fyri hvørjar 100.000 íbúgvir í landinum. Higartil í ár hava 9 fólk mist livið í ferðsluni hjá okkum, og heldur henda syrgiliga gongdin fram árið út, fara bløðini í januar at skriva, at í 1980 doydu 11 fólk í ferðsluvánlukkingum; hetta svarar til 27 fyri hvørji 100.000.

Tølini fyri hini londini eru: Danmark 16,5, Finland 13, Svøríki 12,5 og Noreg 10,6 (1978). Vit hava við øðrum orðum frá 1,6 til 2,6 ferðir so nógv ferðsludeyðs-van-

lukkingur sum hini londini. Verri verður tað, tá vit hyggja at gongdini seinastu 10 árin. Í 1970 lat eitt fólk liv í ferðsluni, og svarar hetta til 2,5 fyri hvørjar 100.000 íbúgvir, meðan talið í Danmark og Finlandi lá um 24 og í Svøríki og Noregi um 15. Í hinum londunum er talið á deyðsvánlukkingum í ferðsluni í støðugari minkun, meðan tað her hjá okkum gongur beint tann øvugt vegin. Hetta er tann óhugnaligi veruleikin, og tó standa vit mangan og undrast á, at ikki størri skaði er hendur, tá vit siggja, hvussu illa bilarnir eru farnir av at hava verið uppi í ferðsluóhappi.

Hvi henda so alt ov nógv álvarsli ferðsluóhapp her hjá okkum, og hvat kunnu vit gera til tess at bota um støðuna.

Fara vit at kanna, hvørjar orsakir eru til ferðsluóhapp, verður úrslitið, at í minsta lagi 99% standast av bert tveimum orsökum, nevniliga menniskjaligum og tekniskum, og av hesum er tekniska støðan hjá akførinum ósek í minsta lagi 90%. Tey sleku 10%, sum standast av tekniskum orsökum, er lætt at gera

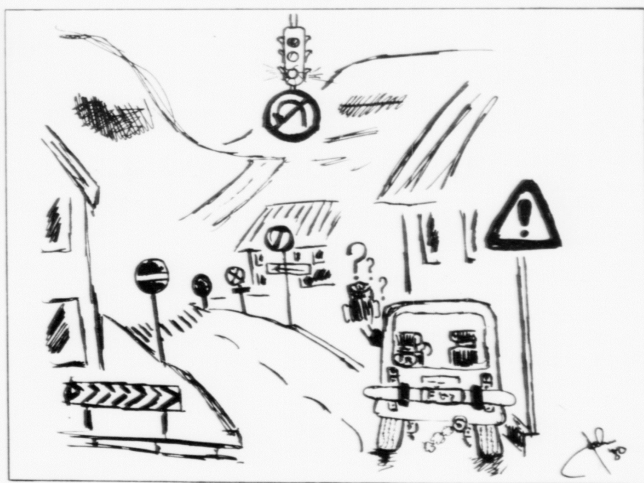
nakað við. Eftir standa vit so við kanska meira enn 90% av øllum ferðsluóhappum, sum vit sjálvi, sum eru í ferðsluni, hava ábyrgdina av, og skal nakað munagott gerast ferðslutrygdini at bata er tað á hesum økinum, arbeitt skal verða.

Fer ein at hyggja nærri at óhappunum og meta um orsakirnar, koma til hugs orð sum ósketni, ófantalig koyring, ov nógv ferð t.v.s. beint móti ferðslulógini, har sagt verður í § 23: »Vegfarandi skulu hava fyrilit og vera ansnir, so ikki øðrum gerst vandi, skaði ella ónáðir, og so ferðslan verður ikki tarnað ella órógvað meira enn neyðugt er.« og í § 30: »Akferðin skal alsamt laga seg eftir viðurskiftunum...«. Um øll lögdu sær hesi brot úr lógini í geyma og gjørdum samsvarandi var vundið heilt langt ávegis móti málinum sum er at rudda út ósketni, ófantaliga koyring og ov nógv ferð sum orsakir til ferðsluóhapp. Hetta krevur, at vit skapa eina ferðslumentan, sum tolir sammeting við ta ferðslumentan, onnur lond eiga. Tað hevur verið sagt

til okkum øll.

Og fyri at skera tað út í pappi fyri Pauli: Hetta kann bert gerast við at desentralisera og geva teimum, sum bera byrðarnar, ávirkan, meðabyrgd og vinning!

Sjófari

80 pct. av øllum bilferarunum koyra hóvliga og hjá teimum er óneyðugt við »skeltiskógum«!

fyrir og skal verða endurtikið her, at børnini ongantíð ov tíðliga verða lærd at bera seg í ferðsluni, í heimum, barnagørdum og skúlum. Tey eru tey veiku í ferðsluni, men noyðast at vera partur av henni, og tað eru tey, sum um nøkur ár verða bilferarar, mynda ferðsluna og sýna, hvørja ferðslumentan, føroyingar hava — sum er, er hon út av lagi vánalig, so her má og skal broyting koma í.

Nú, veturin nærkast koma til hugs óhappini, sum plagdu at henda »orsakað av hálkuni«. Eftir mini meting er hetta sera skeiv málbering. Eg meini, at ikki eitt einasta óhapp er »orsakað av hálkuni« men tí, at fólk ikki duga at koyra í háliku ella bilurin ikki er nógv væl skøddur ella kanska okkurt annað. Kynstrið at duga at koyra í háliku kann læstast. Tað verður alt meira vanligt í londunum rundan um okkum, at krav er um eitt ávist tal av venjingartíðum á hálkubreyt aðrenn koyrikort verður givið. Hetta sigst at minka munandi um óhapp í háliku og tí átti hálkubreyt at verði bygd her hjá okkum soleiðis,

at venjakstur kann fara fram á tryggan hátt.

Sum sagt hava ikki minni enn 90% av øllum ferðsluóhappum menniskjaligir orsakir, og á hesum økinum eigur tí rann størsti parturin av arbeidinum fyri ferðslutrygdini at fara fram.

Atburður bilferara verður ávirkaður av ymiskum fyribrigdum, og í hesum tekur vegin og hansara útgerð ein týðandi lut. Er vegin ov smalur og knortlatur í mun til ta ferðslu, hann skal avgreiða ella er hann ov illa merktur, verða fólk ørg, ótolin, móð o.s.fr., og hetta kann fáa ávirkan á tey sum bilferarar og harvið á ferðslutrygdina. Jú betri vegin er gjørdur, lagdur í lendið, merktur o.s.fr., jú tryggari skuldi hann verði at ferðast á. Av og á hoyrir tú, at teir nýggju góðu veginir eru meira vandamiklir enn teir gomlu, tí her verður koyrt við ov nógvum ferð, og at tí eiga at verða sett upp skelti sum avmarka ferðina. Hertil er at siga, at eitt skelti í sjálvum sær avmarkar onga ferð.

Vanligt er at rokna við, at 80% av bilferarunum koyra hóvliga og

fylgja lógum og reglum, so fyri hesar eru skeltini óneyðug, og hini 20% koyra uttan fyrilit óansæð um skelti eru uppi ella ikki, so hesar hjálpa skeltini ikki uppá. At koma til tað niður-støðu, at skelti skulu ikki setast upp, er at gera málið ov einfalt. Skelti og aðrar merkingar mugu vera til tess at stýra og leiðbeina ferðsluna, ávara um vandar og geva boð um staðbundnar regluringar, sum ikki eru lógar-festar. Øll merking má verða nýtt við skili og má vera reglubundin og einshattað, og arbeitt eigur at verða móti, at eitt neyðugt minstatal av skeltum verður sett upp, tí tað er ein royndur lutur, at óvernýtsla av skeltum minkar um virðingina fyri teimum.

Nortíð er eitt sindur við nakrar av faktorunum, sum hava ávirkan á ferðslutrygdina, og at tað ber til tekniskt at gera tiltøk, sum bera á tæta rætta bórðið, men skal nakað munagott spyrjast burtur úr er tað neyðugt, at vit øll, sum eru partur av ferðsluni ogna okkum ta røttu ferðslumentanina.

Politikkur sambandsflokksins

Blaðskrivningin hjá sambandsmonnum er vaksni ómetaltig nú upp undir val. (Og tá er nógv sagt).

Kannar tú eftir, hvat har verður skrivað, sært tú, at har bert er innantóm orð. Orð oman á orð, uttan nakra veruliga meining.

Tað er sermerkt fyri sambandsflokkin, at hann altið skal verða ímóti; teir skulu havast at øllum — alt er ringt — sum hinir gera, uttan at teir tó kunnu vísa á, hvussu

tað kundi verið gjørt á ein skilabetri hátt.

Og hettar er eisini kjarnin í sambandspolitikkinum. Sambandspolitikkurin er í veruleikanum ikki nakar alternativur politikkur.

»Vit vita hvat vit hava, men vit vita ikki hvat tað er vit fáa«. Hettar er høvuðs-reglan í sambandspolitikkinum. Soleiðis vilja teir hava okkum at teva í sama stað, meðan onnur uttan um okkum eru í javnari fram-

gongd. T.v.s. at í veruleikanum vilja teir draga landið eftir hæl.

Hettar er politikkur sambandsflokksins, og hesum politikki vil javnaðarflokkurin arbeiða ímóti, so at vit fáa eitt sunt samfelag í javnari framgongd.

Tí læra vit øll á val tann 8. november og seta kross við lista C — Javnaðarflokkinn!!!

sj.

starv. Men gert tú tær tann ómak at hyggja eftir samfelagsins funktiónum sæst, at tað er ikki hetta slagi av stervum tað eru flest av. Afturímóti eru tað fólkini, sum sita í hesum stervunum, sum eru mest treytað av dugnasemi og trúskap hjá fiski-, arbeiðs- og starvsmonnunum.

Tað er tí ikki meira enn rimuligt og náttúrligt, at hesi mongu tí verða afturlønt við meðavirkan og

medogn í arbeiðsplássinum, soleiðis at teirra solidariska ábyrgd kann verða lønt við eini rimuligari lønar-útgjávning.

Tað fria intiativið skal ikki vera eitt reidskap hjá einum fátali í maktpositi-onum, men skapa arbeiðs-gleði og rættvísu úrtøku

Lýsið í

sosialinum